

VIDENSKAB OG PRAKSIS | AKADEMISKE AFHANDLINGER

ledes behandles først »system«, »komponent«, »egenskab«, og »egenskabsart«.

»Egenskab« opdeles generisk ved hjælp af tilladte operatører, dvs. = ≠, < = >, + -, og × ÷. Herved kan defineres nominal-, ordinal-, differential-, og rationalegenskab, hvor de sidste tre falder under »kvantitet«. Tilsvarende opdeles »egenskabsart«, »eksaminationsprocedure« (eller »undersøgelingsprocedure«), »... metode?«, »... princip«, »eksamination« (eller »undersøgelse«), »egenskabsværdi«, »sand egenskabsværdi«, »eksamineret egenskabsværdi«, »eksaminationsresultat«, »eksaminationsusikkerhed«, og »egenskabsværdiskala«. »Metrologisk enhed« og »metrologisk enhedssystem« behandles, især i relation til det Internationale EnhedsSystem (SI), ligesom »metrologisk dimension«. Yderligere dannes begrebet »tilegnet egenskabsart«, der har oplysning om valgte system- og komponentsort, og konstruktionen af systematiske termer beskrives. Endelig eksemplificeres hvorledes egenskaber og deres værdier kan repræsenteres gennem relation og funktion ifølge sætteori og ObjektOrienteret Analyse.

Man kan nu forsøge at opnå generel accept af de anførte principper, definitioner og termer, samt at foreslå dem anvendt i internationale rekommandationer og standarder.

Forf.s adresse: Afdeling for Standardisering i Laboratoriemedicin, H:S Frederiksberg Hospital, Nordre Fasanvej 59, DK-2000 Frederiksberg.
Forsvaret finder sted mandag den 20. december 2004, kl. 14.00, Auditoriet, H:S Frederiksberg Hospital, Frederiksberg.
Opponent: Direktør, ph.d. *Kim Carneiro*, professor *Stig Andur Pedersen* og professor, dr.phil. *Thomas Söderqvist*.
Disputatsen kan erhverves gratis ved henvendelse til forfatteren.

Overlæge Jørgen Eriksen:

Long-term/chronic non-cancer pain

Epidemiology, health-care utilization, socioeconomy and aspects of treatment

Disputatsen er baseret på otte artikler publiceret i perioden 1997 til 2004 og udarbejdet på Tværfagligt Smertecenter, H:S Rigshospitalet. Artiklerne omhandlende national epidemiologi er udarbejdet i samarbejde med Statens Institut for Folkesundhed.

Disputatsen belyser nationale epidemiologiske, sundhedsøkonomiske og socioøkonomiske forhold vedrørende langvarige/kroniske smerter, og data sammenlignes med patientpopulationen i Tværfagligt Smertecenter. Desuden belyses forhold vedrørende brug af opioider i den kroniske smertebehandling.

Prævalensen af langvarig/kronisk smerte (>6 måneder) i Danmark var i 2000 ca. 19%. Også incidensen er høj, 1,8% årligt. En betydelig del bedres dog med tiden, således at den årlige tilvækst af er 6.000-7.000 personer. Risikofaktorer: kvinder > mænd, kort uddannelse, dårligt selv vurderet helbred og alder. Stress synes ikke at være en risikofaktor. Prædiktører for helbredelse er generelt de modsatte.

Personer, der rapporterer langvarige/kroniske smerter benytter sundhedssystemet er dobbelt så meget som ikke smerterrapporterende individer. Ca. 1/3 af smertepopulationen er utilfredse med undersøgelser og/eller behandling tilbudt i forbindelse med smertetilstanden. Næsten 1/3 af smertepopulationen (<67 år) har forladt arbejdsmarkedet af helbreds-mæssige årsager i modsætning til 5% af kontrolgruppen.

Patientgruppen i smertecentret er selekteret: dobbelt så mange kvinder som mænd, langt flere har mindre end ti års skolegang, kun få er i arbejde og halvdelen modtager førtidspension. Angst- og/eller depressionstilstande ses hos ca. 50%.

En kontrolleret, randomiseret undersøgelse har vist signifikant bedring blandt de patienter, der blev behandlet i smertecentret, sammenlignet med patienter behandlet af egen læge og en kontrolgruppe. Involvering i pensions- og erstatnings-sager har en betydelig negativ indflydelse på behandlingsresultat, patientadfærd og forbrug af sundhedssystemet.

Direkte sundhedsomkostninger pr. måned pr. patient henviset til smertecentret er beregnet til ca. 2.000 kr. i 1996. Til sammenligning var det gennemsnitlige forbrug i den danske befolkning 646 kr.

Forbruget af opioider i Danmark er øget med ca. 800% i perioden 1984 til 2002, og ca. 135.000 anvendte regelmæssigt opioider i 2000. Opioidforbruget i smertepopulationen omfatter ca. 12%. Ca. 70% af patienterne i smertecentret er i opioidbehandling allerede på henvisningstidspunktet.

Etablering af smerteenheder i det danske sundhedssystem bør bygge på en overordnet sundhedspolitisk plan. Et nationalt eller regionale centre med ansvar for koordinering af indsatsen og for de uddannelsesmæssige og videnskabelige aktiviteter kunne have den nødvendige indflydelse til at sikre ensartethed og videnskabelig evidens i de aktiviteter, der allerede foregår.

Forf.s adresse: Baunegårdsvej 60, DK-2900 Hellerup.
E-mail: *jeriksen@12mail.dk*
Forsvaret finder sted den 10. december, kl. 14.30, Auditoriet, Medicinsk Museion, Bredgade 62, København.
Opponent: *Jes Olesen* og *Allan Krasnik*.